

כ"ה סיון, תשע"ב, 15.6.2012

גיליון מס' 313

פרשת שלח לך

חטא המרגלים

מאת גדעון ישראלי, קיבוץ עין הנצי"ב

במה זכה "חטא המרגלים" שנכנס למקום הראשון ברשימת החטאים של בני ישראל מאז ועד עולם? מה עושה את חטא המרגלים כה אקטואלי, כה דרמטי, כה רומנטי?

קשה בדף קצר זה להרחיב את היריעה. אם נשאל ילדים צעירים בכיתות היסוד מהו החטא הגדול של בני ישראל במדבר, יש להניח שנקבל את התשובות "חטא העגל" ו"חטא המרגלים".

חטא המרגלים במבט שטחי, נראה חמור מחטא העגל. חטא העגל נסלח, חטא המרגלים לא נסלח ובעקבותיו נגזר על כל הדור לבלות 40 שנה במדבר ולא להיכנס לארץ.

תילי תילים של פרשנויות נכתבו לאורך התקופות. החל ממשה רבינו ועד ימינו אלה. ניסיונות רבים נעשו על מנת להבין את החטא ואת עונשו. כאשר העונש כה כבד, כנראה שגם החטא כבד מנשוא. כאשר העונש הוא כה כבד ומוטל הן על דור המדבר והן על הדורות הבאים, יש לנסות ולמצוא את המרכיבים "הכבדים" בחטא, הגורמים לחומרת העונש.

מעניין לראות בהקשר זה את דברי הנצי"ב:

פרשת המרגלים יפה נדרשת, משום שהיא שייכת לכל הדורות, שכן חטא המרגלים הוא הגורם לכל הגלויות. כפי שאפשר לדייק מהפסוק בתהילים המדבר על חטא המרגלים "וירגנו באהליהם... להפיל זרעם במדבר ולזרותם בארצות" (תהילים קו, 24) והעונש הזה "ולזרותם בארצות" לא התקיים בדור המדבר, אף לא בגלות בית ראשון שגלו בבלה, אלא בגלות בית שני, שאז נתפזרו בארצות רבות, וכפי שהמצב היום, עד בא עת גאולתנו. משמע שבגלל חטא המרגלים שעדיין לא תוקן, אנו עדיין בגלות ("העמק דבר", הקדמה לספר במדבר).

ננסה להבין מהם סעיפי החטא. הסעיף הראשון החוזר בפרשנים רבים: "וימאסו בארץ חמדה" (תהילים קו, 24).

"חטא המרגלים במדבר בימי משה הוא אחד החטאים הכלליים הגדולים הרובץ על עם ישראל בכל הדורות עד היום". כך כותב רבי הלל ריבלין משקלוב בשם רבו הגדול הגאון מוילנה, וממשיך: "ובעוונותינו הרבים, רבים הם החוטאים חטא גדול של וימאסו בארץ חמדה, גם רבים מתופסי התורה לא ידעו ולא יבינו שנתפשו בחטא

המרגלים, נסחפו בקליפת חטא המרגלים בכל מיני סברות כוזבות ותואנות שווא ומדוחים, גם מכסים את סברותיהם בדעת המופרכת שאין מצות ישוב ארץ ישראל נוהגת בזמן הזה..." ("קול התור", פרק חמישי).

הסעיף השני הוא עניין האמונה. נראה כי בדבריו של משה רבינו הנאמרים בספר דברים אל כל ישראל – "לאשר פה עמנו היום ולאשר איננו פה עמנו היום - ר"ל שכאשר הוא אומר "אתם" גם אנחנו במשמע: "ולא אביתם לעלות", "ובדבר הזה, אינכם מאמינים, בד' אלוקיכם", מגלה לנו הכתוב כי המבחן האמיתי של האמונה הינו דווקא ביחסנו לארץ ישראל, בישיבתנו בה, בקשר הבלתי ניתן לניתוק איתה. או במילים אחרות – המבחן הוא בשאלה: האם ארץ ישראל היא חלק מאיתנו ואנחנו חלק ממנה?

המרגלים יודעים שהמורל הלאומי בנוי משלושה מרכיבים מרכזיים: א. הכרה בצדקת הדרך; ב. הרצון להשיג את המטרה; ג. האמונה ביכולת הביצוע. על מנת לקעקע את המורל הלאומי, הם תוקפים בדבריהם את שלושת המרכיבים. חטא המרגלים פוגע ביסודות הבסיסיים ביותר של העם, התורה והארץ. זאת כנראה הסיבה שהחטא כה חמור והעונש הוא מידתי.

המרכיבים האחרונים נכונים בכל דור ודור. זאת כנראה גם הסיבה שפרשת המרגלים נשאר אקטואלית ועכשווית. ברור לכן שגם אצלנו בימים אלה, כאשר מארגנים "שבת הארץ הטובה", מתכנסים בשבת פרשת "שלח-לך" על מנת להרבות בשבחה של ארץ ישראל. יש רק שתי בעיות קטנות בשבת הזאת: א. מתכנסים לשבתות אלו בד"כ אנשים ששבחי א"י תמיד בפיהם; ב. את שבת ארץ ישראל, אפשר וראוי לציין בכל שבת.

יהי רצון שינזכה להשתחרר מ 2000 שנות גלות, נתכנס כל עמינו בכל ארצנו ונזכה לגאולה ולישועה.

גדעון ישראלי, בן וחבר קבוץ עין הנצי"ב. נשוי לשרה, אב ל 4, סב ל 5 נכדים. מנהל קהילה בבית הערבה (ערבות יריחו), פרויקטור שכונת "שלפים" – שכונה משותפת לדתיים וחילונים הנבנית בין הקיבוצים שלוחות ורשפים.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא. תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il